

Gazdaképzés Szarvason

Az EU-hoz történő csatlakozás a gazdák, gazdálkodók számára új lehetőséget teremt, de feltételeket is szab, hiszen alapképzettséggel mindenkinek rendelkeznie kell, aki majd a mezőgazdasággal szeretne továbbra is foglalkozni és támogatásért pályázni is akar.

Ezt a lehetőséget teremti meg az FVM Oktatási, Kutatási és Fejlesztési Főosztálya, mely pályázati úton támogatja a gazdák képzését **Ezüstkalászos** – és **Aranykalászos** gazdaképzés formájában. A Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Viz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Karán 2002-ben kezdődött meg az Ezüstkalászos gazdaképzés a Szaktanácsadási és Továbbképzési Osztály szervezésében. Huszonhét fő szerzett bizonyítványt és kapott jogot, hogy a magasabb szintű Aranykalászos gazdaképzés tanfolyamán részt vegyen és megkaphassa az Unióban is elfogadott végzettséget.

A képzésben östermelők, magángazdálkodók és vállalkozók vettek részt, akik számára az oktatás ingyenes volt, hiszen pá-

lyázati pénzből finanszíroztuk a tanfolyamot.

Az Aranykalászos gazda oklevél megszerzése már olyan szaképesítésnek számít, amit állami támogatás odaítélésénél, pályázatokról figyelembe vesznek, sőt előírnak.

Áprilisban újra pályázhatunk ilyen tanfolyamok megtartásának finanszírozásáért, hiszen a nagy érdeklődés és magas jelentkezési létszám ezt indokoltá teszi.

A jövőben kiemelten kívánunk foglalkozni a

- fenntartható gazdálkodással
- ökológiai gazdálkodással
- az alternatív növények termesztésével
- EU csatlakozásnak várható következményeivel.

Dr. Iványi Lajos
osztályvezető

ERGO-MED Orvosi Centrum
Szarvas, Deák Ferenc u. 2.
Tel.: 20/947-57-02, 66/216-191.
e-mail: ergomed@ergomed.hu
www.ergomed.hu

Magán fizioterápia a városközpontban.
Szolgáltatások:

- Gyógymasszázs
- Infraszauna
- Műszeres kezelések
- Galván terápia
- Ultrahang terápia
- Interferencia terápia
- Bio elektromágneses kezelő ágy (BEMER 3000)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Szarvas Város Önkormányzatának Ifjúsági és Sportbizottsága pályázatot hirdet a 2003. II. félévi, illetve 2003/2004-es bajnoki évi sporttámogatás felosztására a városban működő sportszervezetek részére.

Pályázati feltételek:

1. Önkormányzati támogatásban az a sportszervezet részesülhet:
  - amely elszámolt az előző évben kapott támogatással,
  - nincs köztartozása, illetve köztartozását folyamatosan az előre meghatározott törlesztő részlettel teljesíti, ezt a tényt az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár területileg illetékes megyei szervezete által hatvan napnál nem régebben kiállított közokirattal igazolja.
2. Támogatás kizárólag a szervezet saját forrásának, költségvetésének ismeretében nyújtható.
3. Az önkormányzati támogatás forrása lehet a sportszervezet edzőtovábbképzés és edző-sportvezető utánpótlás költségeinek fedezésére is.
4. Erre a célra készült, pontosan kitöltött adatlap (igényelhető: Polgármesteri Hivatal, Intézményfelügyeleti Osztály), mely tartalmazza az előző évi szakmai és pénzügyi rövid beszámolót (elért eredmények, sportolók száma, előző évi költségvetés, országos pályázatokon részvétel, 2003-as évi költségvetési tervezet stb.). Kötelező mellékeltek csatolni kell a cégbejegyzési bejegyzés 30 napnál nem régebbi másolatát (amennyiben előző évben azt nem adta be), valamint APEH és TB igazolást, hogy a szervezetnek nincsen fennálló köztartozása.
5. Támogatható költségek köre: útiköltség, játékvezetői díj, nevezési díj, sportszer és felszerelések vásárlására fordítható kiadások. Kiemelt sportágakban (női kosárlabda, kajak-kenu, labdarúgás, női kézilabda és férfi kézilabda) a szakosztályok edzői bért is elszámolhatnak. Ugyancsak a kiemelt sportágakban elkülöníthető legyen az utánpótlás-nevelésre, utánpótlás edzői díjazásra elszámolt költség.
6. A pályázaton nyert pályázó havi bontásban kapja a támogatását, és a felvett összeggel 60 napon belül köteles elszámolni, ellenkező esetben nem kaphatja a következő havi támogatását.

A pályázat benyújtásának határideje: 2003. május 31.
A beküldés helye: Polgármesteri Hivatal
Intézményfelügyeleti Osztály
Szírony Pál sportlétesítmény vezető
5540 Szarvas, Szabadság u. 25-27.

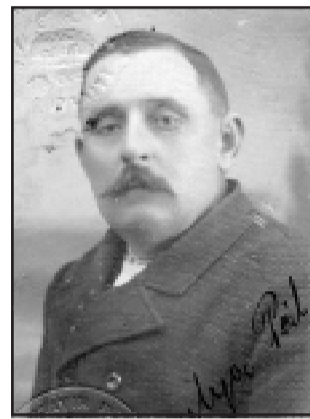
A támogatás mértékéről Szarvas Város Önkormányzatának Ifjúsági és Sportbizottsága dönt, átruházott hatáskörben.

Szarvas Város Önkormányzatának
Ifjúsági és Sportbizottsága

dr. Molitorisz Pál

Képviselő-portrék a szarvasi választókerületből

Borgulya Pál (1872-1960) I. rész

A magyar országgyűlés 1918. október 16-23. között megtartott – drámai eseményekben bővelkedő – utolsó ülészakával a magyar alkotmányosságunk, de a magyar történelemnek is egy jelentős fejezete zárult le. A háborús vereség megpecsételte a Monarchia, és vele együtt a történelmi Magyarország sorsát, a ki-egyezőssel létrehozott félévszázados építmény összeomlott. A veszített háborút követő zűrzavaros hónapokban hivatottak, és nem hivatottak, olykor dilettáns politikusok siettek "megmenteni a hazát". Az Osztróraszias forradalmat a vörös szegfűvel jelképezett Tanácsköztársaság követte, s bukása után 1919. november 16-án egy ködös, esős, zimankos napon darutollas, Bocsbai-sapkás nemzeti hadserege élén Hortly loagolt be a főváros Gellért térré, s a letűnt forradalmak központja, Budapest némán hevert lábai előtt. Az inga szélső kilengése után szükségképpen egy másik szélsőséggel kellett következni: a forradalmi Magyarország szinte átmenet nélkül keresztény-nemzeti Magyarországgá vált.

A béke – melyet általában galambal szoktak jelképezni – kecslyüként csapott le Magyarországra, s kegyetlenül levonta a harctéri vereség és az azt követő belső összeomlás következményeit. Az ország megmaradt területén a román megszállók kivonulása után a megcsönkített, megalázott ország ocsúdni kezdett, s 1920-ban kerülhetett sor az első nemzetgyűlési képviselő-választásra. (Mivel a régi főrendi ház nem működött, a legfelsőbb képviseleti szervet nem országgyűlésnek, hanem nemzetgyűlésnek nevezték.) E választáson emelkedett képviselői tisztségbe Borgulya Pál – máig egyetlen paraszt-képviselője a szarvasi választókerületnek. A korszak bonyolult politikai viszonyainak teljes körű felvázolására nem vállalkozhatunk, csak a legszűkebb mértékben teszünk utalásokat e téren.

I. Családja, iskolái

Borgulya Pál azonos nevű úkajja az újratelepítés hőskorában 1740-50 körül jött családjával Szarvasra az abonyi járásban levő Töszeg községből, ezért az akkori szokás szerint *Töszecskének* is hívták őket. Töszeg a telepes családnak feltehetően átmeneti állomása volt, a család eredeti felvidéki lakhelyére vonatkozóan nincsenek adataink. Dédapja *Borgulya György* (1788-1860) a szarvasi ev. egyház gondnoki tiszteletét töltötte be 1843-46-ig, majd az 1848-as forradalom és szabadságharc idején a rendezett tanácsú város első árnyagájává vált.

Szülei (*Borgulya Pál*, 1842-1922 és *Komár Zsuzsanna*, 1845-1890) harmadik gyermekeként 1872. október 5-én látta meg a napvilágot. Nagynénje *Ruzsicska Jánosné* révén rokonságba került *Ruzsicskay György* festőművésszel, a családra vonatkozó adatok jórészt a művész által készített mives családfából származnak. A család ősi lakóháza már az utcarendezés alatt álló településen a Hodvabna utcán (a Selyem utcában), a Csatai iskola közelében állt (Vajda Péter u. 44.).

Az elemi iskola elvégzése után 1884-86 között két év gimnáziumot végzett, majd „hajlamait követve az ekeszarvához tért vissza”. Az alma materrel később sem feledkezett meg, 1921-ben – már nemzetgyűlési képviselője idején – ösztöndíjjal fizetése céljából 6000 koronás alapítványt tett a Szarvasi Főgimnázium részére. Távoli rokonával, *Borgulya Erzsébettel* (1877-1940) kötött házasságból öt gyermeke származott, közülük azonban csak hárman éltek meg a felnőtt kort.

II. A gazda és a helyi politikus

Borgulya Pál 150 hold szántón gazdálkodott. Földjei a Vátozó- és a Pap-dűlőben, valamint Középhalmton feküdtek. Tanyáinak egyike (V. kk. 232.) a volt Szarvasi Állami Gazdaság rózsási kerületének lett a központja. Legelő járásai voltak Kákán, tagja volt a Kákai Legeltetési Társulat választmányának. Még a hatvanas években is gyakran emlegették a "követ-Borgulya" mintagazdaságát. Tenyészállataival díjakat nyert, pl. az 1907. szeptember 29-30-án az Erzsébet ligetben megtartott gazdasági kiállításon csikóval bemutatott kancájával 3. helyezést, egy éves csikójával pedig ezüst oklevelet szerzett. Tagja volt a Békés Megyei Gazdasági Egyesületnek, és a Gazdaszövetségnek, a helyi lapokban számos gazdasági tárgyú cikket írt.

A Szarvasi Hitelbank Rt. 1902. április 28-án alakult, működését 1902. augusztus 5-én kezdte meg. Az új pénzintézet egyik alapítója volt, és tagja lett a bank igazgatóságának. 1913-ban pedig felmilió Korona alapítókével részt vett a Szarvasi Hengermalom Szövetkezet létrehozásában. Jelentős szerepe volt a Gyulavideki Takarékpénztár szarvasi fiókjának megalapításában. A román megszállás

A történelem olyan, mint az élet. Minél jobban változnak a dolgok, annál inkább maradnak ugyanazok.

Hendrik Willem van Loon

idején (1919. apr. 28. - 1920. márc. 2.) szervezte a gazdák ellenállását a katonai rekvirálásokkal szemben, munkája eredményeként sikerült több száz állatot és 200 vagon búzát megmentenie.¹ Ugyanakkor a román megszállás kétszáz ezer korona kárt okozott neki.² A szarvasi kisgazda párt 1919. szeptember 28-án kérvényezte az elöljáróságnál, hogy járjon közre a román hatóságokkal az internált szarvasi földmunkások kiszabadítása érdekében, az aláírók között megtalálhatjuk Borgulya Pál nevét is.³

Érdeklődése korán a közügyekhez, a helyi politikához vonzotta. Baráti köre is közelemből emlegette ki. Világnézetű külföldiek ellenére szoros kapcsolatban állt a szocialdemokrata *Csicsely Pállal* (1895-1946), akit 1944 decemberében az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőjévé választottak, vagy a szintén baloldali gondolkodású *Klucsár Mihállyal* (1888-1944), aki a Tanácsköztársaság idején – mint városparancsnok – figyelmeztette a személyét fenyegető veszélyre. Baráti szálak fűzték a kisgazda politikus *Mayer János* földművelésügyi miniszterhez (1871-1955), aki a húszas években gyakran nyaralt családostul Borgulya Pál Somogyi utca 19. szám alatti városi házában.⁴

Mint virilis évtizedeken át tagja volt a szarvasi képviselőtestületnek. Az erre vonatkozó első adatunk 1902-ből származik. Tagja volt a vármegyei törvényhatósági bizottságnak, és tisztségeket töltött be a szarvasi ev. egyháznál.

Borgulya Pál (első sor, balról a harmadik) a 20-as évek elején feltehetően az Adrián

Tösgyökeres szarvasiként jól ismerte a nép egy részének nehéz helyzetét, nyomorát. A húszas évek elején a képviselőtestületben felemelte szavát, hogy a tobzódó táncmulatságok, vigalmak idején a rendezőségét szedjenek díjakat az inségesek támogatására. Erőszelte, hogy a késő éjszakai órákig tartó mulatságok visszatetszést szünelnek a munkahiánytól és a drágaságtól sújtott néprétegekben.⁵ Egyéniségénél, tekintélyénél fogva alkalmas volt konfliktusok feloldására. Pl. amikor 1923 márciusában a képviselőtestületi választások során a szocialdemokrata párt is hét helyet szerzett, Borgulya Pál a pártok által tartott közös értekezleten "hervadhatatlan érdemeiket" szerzett a tisztségek elosztásával kapcsolatos paktum létrehozásában. Szót emelt a községi képviselőtestületi ülésen 1923 áprilisában az ocsó községi bérletek ellen. *Buk Adolf* a volt csendőrlaktanya és a mellette lévő üres telek (a Szlovák Iskola nyugati épületszárnyának telke) bérletéért 4.000 koronát fizetett, s ugyanakkor 76.000 koronáért adta albérlébe. Indítványára a bérleti szerződést megváltoztatták, mert – mint mondotta – ilyen pazarlás nem engedhető meg, amikor a községi bíró is buzában kapja a fizetését.

Borgulya Pálnak jelentős szerepe volt a szarvasi Középfokú Gazdasági Tanintézet létrehozásában. A parlamentben mondott „nagyobb beszédében” szorgalmazta a mezőgazdasági szakoktatás fejlesztését. Kezdeményezésére vette meg a község 22 vagon búzáért 1925. május 16-án *dr. Belopotoczky György* (1870-1926) községi orvosától a volt *Csáky*-kastélyt, ahol az orvos saját költségén szanatóriumot kívánt létesíteni, s 1927. december 18-án már az iskola ünnepélyes átadását tartották. Képviselője idején került sor az Arvaház (Főteri Általános Iskola) alapkövetelére.

Részt vett az Országos Kisgazda- és Földmivesszervezet szervezésében a dunántúli parasztervező *Nagyaládi Szabó István* oldalán, s már 1908-ban a szarvasi pártkör elnöke lett.⁶ 1921 júliusában – már Borgulya nemzetgyűlési képviselője idején – a pártkör elnöke *Gulyás Pál*, a pártkör tulajdonát képező Szarvasi Újság felelős kiadója.⁷ A pártkör 1922. február 26-i tisztújító közgyűlésén – melyen ismét felkérték a nemzetgyűlési képviselő-jelöltség elvállalására – a párt elnökének választották, a társelnöki tisztelet *Tóth László*, az I. alelnöki címet pedig *Gulyás Pál* nyerte el.⁸ A sajtó tükrében elemelve a személyi változásokat, nem vonható le olyan következtetés, hogy azokat a pártban belüli hatalmi harc eredményezte. Megállapítható ugyanakkor, hogy a háború után meghatározó, irányító szerepe volt a szarvasi kisgazda pártszervezetben Borgulya Pálnak. (folytatjuk)

A szerző köszönetet mond adatközlőinek Borgulya Pál unokájának *Lustyik János*nak, (született Szarvason 1924-ben), és menyének *Borgulya Györgynének* (született Szarvason 1906-ban), valamint *Stafira Árpádnak* (született 1976-ban), aki a tárgyall kapcsolatos szakdolgozatát rendelkezésünkre bocsátotta.

¹ Nemzetgyűlési Almanach, 1920-22. Szerk.: Vidor Gyula, Bp., 1922. p.

² Szarvas és Vidéke, 1902. május 11.

³ Parlamenti Almanach az 1922-27. évi nemzetgyűlésre, szerk.: Baján Gyula, Bp. 1922. 208. p.

⁴ Dr. Neumann Jenő: Szarvas nagyközség története, Szarvas, 1922. 129. p.

⁵ Dokumentumok Szarvas munkásmozgalmának történetéből 1890-1944. Szerk.: Dr. Tóth Lajos, Szarvas, 1985. 73. p.

⁶ Lustyik János közlései

⁷ Szarvas és Vidéke, 1902. május 4.

⁸ Szarvas község iratai, 15/1923. kgy. szám

⁹ Parlamenti Almanach az 1922-27. évi nemzetgyűlésre, szerk.: Baján Gyula, Bp., 1922. 208. p.

¹⁰ Szarvasi Újság, 1921. július 8.

¹¹ Szarvasi Újság, 1922. március 3.